

AVROTROS en Het Concertgebouw presenteren

Het Zondagochtend Concert

4 februari 2024 - Grote Zaal - 11.00 uur

Het Zondagochtend Concert 30 jaar!

Radio Filharmonisch Orkest
David Robertson, dirigent
Hannes Minnaar, piano

Gustav Mahler What the Wild Flowers Tell Me
1860-1911 (arr. Benjamin Britten)

Johannes Brahms Pianoconcert nr. 2 in Bes, op. 83
1833-1897 *Allegro non troppo*
 Allegro appassionato
 Andante
 Allegretto grazioso

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open. U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concertregistraties en nog veel meer.

Verwacht in Het Zondagochtend Concert

11 feb - Grote Zaal

Haydns *Symfonie nr. 39* en Till Fellner speelt Beethovens *Pianoconcert nr. 3*

18 feb - Grote Zaal

Mozarts *Symfonie nr. 40* en Tim Ouwejan speelt Albrechtsberger

3 mrt - Grote Zaal

Holland Baroque: Bach fris en eigenzinnig

10 mrt - Grote Zaal

Alina Ibragimova speelt Sibelius' *Vioolconcert*

Zien we u binnenkort weer terug op zondagochtend?

De volledige concertagenda vindt u op concertgebouw.nl/zondag.

Deel uw zondagochtendgevoel op X (Twitter) #hetzondagochtendgevoel.

Het Zondagochtend Concert wordt
elke week door AVROTROS rechtstreeks
uitgezonden op NPO Klassiek.

David Robertson is een ware nestor onder de grote dirigenten. Hij dirigeerde vrijwel alle belangrijke orkesten in de wereld en heeft in Het Concertgebouw regelmatig opgetreden met het Concertgebouworkest. Ook het Radio Filharmonisch Orkest is bepaald geen onbekend ensemble voor hem. De muziek van Mahler koestert Robertson als geen ander. Enkele jaren geleden dirigeerde hij het Sydney Symphony Orchestra in een gedenkwaardige uitvoering van Mahlers *Derde symfonie*. 'Onder de handen van David Robertson klonk Mahler spontaan en authentiek', volgens een recensent.

Intieme Mahler

Met een deel uit Mahlers majestueuze *Derde symfonie* opent Robertson vandaag dit concert. Het is echter geen grootse Mahler voor een tweehonderd-koppig koor en orkest, maar een intieme Mahler voor een relatief klein ensemble. De Britse componist Benjamin Britten was een groot bewonderaar van Mahler en vond het jammer dat in zijn eigen land die muziek slechts een enkele keer door een groot orkest uitgevoerd kon worden. Om Mahlers muziek voor meer orkesten en daarmee voor een groter publiek beschikbaar te maken, arrangeerde hij het tweede deel van Mahlers *Derde*

symfonie voor kamerorkest. Heel subtiel wist hij in de bewerking de vele lijnen van het origineel in een bescheiden bezetting tot hun recht te laten komen.

Oorspronkelijk had Mahler elk deel van deze symfonie een titel meegegeven die hij later weer schraptte. Dit verstillde menuet noemde hij: 'Was mir die Blumen auf der Wiese erzählen'. Voor zijn versie gebruikte Britten deze aanduiding, maar dan in het Engels: *What the Wild Flowers Tell Me*, noemde hij het werk.

Fiasco

Johannes Brahms had een deel van zijn bekendheid te danken aan zijn carrière als concertpianist. Het kon dan ook niet anders dan dat hij, naast zijn vele werken voor piano solo, ook een pianoconcert zou schrijven. In 1859 was het zover en presenteerde hij zijn *Eerste pianoconcert*. Helaas, het werd een fiasco. Eigenlijk was dat wel te begrijpen. Juist in deze tijd was een soloconcert bedoeld om de solist te laten schitteren en had het orkest slechts een begeleidende rol. Maar bij het schrijven van dit concert had de componist Brahms het wat te veel overgenomen van de pianist Brahms. Het stuk had daardoor ware symfonische proporties gekregen, waarbij de solist het flink te verduren kreeg van het orkest.

Symfonie met piano

Het zou bijna twintig jaar duren voordat Brahms revanche nam. Inmiddels was hij een beroemd componist geworden van sublieme orkestwerken, zoals zijn *Haydn-varianties*, twee symfonieën en een *Violconcert*. Zelfs zijn *Eerste pianoconcert* werd, na de aanvankelijke afwijzing, in de loop der jaren steeds meer gewaardeerd. In 1878 dacht Brahms opnieuw aan een pianoconcert tijdens een tournee door Nederland. Hij nam er zijn tijd voor, maakte in de maanden daarna in Italië zijn eerste schetsen en voltooide het pas in 1881 tijdens een verblijf in zijn zomervilla in het Wienerwald.

Gekscherend schreef hij met gevoel voor understatement aan zijn vriendin Elisabeth von Herzogenberg: 'Ik mag je wel vertellen dat ik een klein klein pianoconcertje heb geschreven met een piepklein scherzootje.' In werkelijkheid was dit *Tweede pianoconcert in Bes*, op. 83, meer nog dan het *Eerste pianoconcert*, een monumentale compositie met vier delen in plaats van de voor een soloconcert gebruikelijke drie. Je zou het bijna een symfonie kunnen noemen met een obligate pianopartij. Voor de solist geen sinecure. Alleen al de lengte van bijna vijftig minuten vergt flink wat uithoudingsvermogen. Daarnaast kun je je niet

zomaar als solist profileren, maar moet je constant de samenwerking met het orkest aangaan. Voor solist Hannes Minnaar, in 2016 winnaar van de Nederlandse Muziekprijs en volgens *de Volkskrant* 'de beste pianist van Nederland', een uitdaging die hij graag aangaat. 'Met zijn bijna sadistisch moeilijke pianopartij overstijgt het de strijd tussen piano en orkest', aldus Minnaar in een interview over het werk. 'Maar ook is het een reis door een veelheid aan stemmingen, lyrisch en weerbarstig in het begin, een derde deel als een liefdeslied en licht sprankelend in de finale.'

Lievelingsstuk

Voor Brahms zelf was dit pianoconcert een van zijn lievelingsstukken dat hij talloze malen uitvoerde. Na de première in Boedapest in januari 1882 ging Brahms uitgebreid op tournee door Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland waar hij in talloze concertzalen soleerde in het *Tweede pianoconcert*. Ook deed hij Nederland aan, waar hij zijn hele leven graag kwam. Zo konden steden als Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht genieten van dit pianoconcert met de componist zelf achter de toetsen.

Kees Wisse